

Abstrakt

Náhradní výživné v České republice

Tématem diplomové práce je náhradní výživné, které bylo do českého právního řádu zavedeno přijetím zákona č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném). Cílem diplomové práce je jednak analyzovat tuto právní úpravu, poskytnout kritický pohled na určité její části a současně zasadit náhradní výživné do širšího kontextu situace neúplných rodin a forem pomoci, které jim stát poskytuje.

První kapitola je věnována samotným neúplným rodinám a jejich vzniku, kdy je zvláštní pozornost zaměřena na genderové aspekty samoživitelství. V této souvislosti se diplomová práce zabývá také problematiku situací samoživitelů související s jejich uplatněním na trhu práce a současně zvýšeným rizikem ohrožení chudobou a sociálního vyloučení.

V druhé kapitole se autorka zabývá soukromoprávní úpravou vyživovací povinnosti a práva na výživné, a to s důrazem na vyživovací povinnost vůči zletilým a nezletilým dětem, z níž fakticky zákon o náhradním výživném vychází. Jeho prostřednictvím totiž dochází k propojení institutů soukromého a veřejného práva, když stát poskytuje náhradní výživné v situaci, kdy povinné osoby, nejčastěji rodiče, tuto svou povinnost neplní.

Stěžejní část práce je zaměřena na kritickou analýzu zákona o náhradním výživném, kdy se práce jednak věnuje historické právní úpravě platné na území Československa a současně srovnává jednotlivé pokusy o přijetí zákona o náhradním výživném po vzniku České republiky. Z hlediska aktuálního znění zákona o náhradním výživném se analýza soustředí na vymezení oprávněné osoby, nastavení podmínek vzniku nároku na náhradní výživné, průběh řízení, přechod pohledávky na stát apod.

V poslední kapitole jsou představeny další formy pomoci samoživitelům ze strany státu, ať už se jedná o celkové směřování rodinné politiky v tomto směru, postavení samoživitelů v systému sociálního zabezpečení apod. Pozornost je věnována také možnostem sladování osobního a pracovního života, jakožto jednoho ze zásadních problémů, který ovlivňuje každodenní život samoživitelů. V závěru diplomové práce jsou shrnuty uvedené poznatky, a především problematiku aspekty zákona o náhradním výživném.

Klíčová slova: neúplná rodina, náhradní výživné, gender